

ข้อเสนอการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะอย่างยั่งยืน

“แนวทางการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ 1 เขต 1 สวน”

สถานการณ์ และปัญหา

1. ช่องว่างของมาตรการทางภาษีที่ยังขาดกลไกการขับเคลื่อนร่วมกับการจัดประเภทที่ดิน รูปแบบ และความต้องการด้านการใช้ประโยชน์ที่สัมพันธ์กับความต้องการของชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยและรองรับการใช้งานให้เกิดความต่อเนื่อง และยั่งยืนได้จริง
2. ปัญหาการขาดกลไก และมาตรการที่ชัดเจนในการกำหนดประเภทการใช้งานพื้นที่ และพื้นที่ใช้งานรวมถึงบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น โครงการสวนสาธารณะในพื้นที่คลองสานที่ยังขาดกลไกการขับเคลื่อนในเรื่องการร่วมกำหนดการใช้งานพื้นที่ และบทบาทที่เป็นรูปธรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละภาคส่วน ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งจะส่งผลให้เกิดความล่าช้าและขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา
3. ปัญหาการขาดมาตรการ และกลไกการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะที่ถือเป็นความท้าทายสำคัญของการพัฒนาพื้นที่สาธารณะในระดับชุมชน ที่ยังเป็นช่องว่าง และสะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมและยังขาดโอกาสการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะอย่างเท่าเทียม เนื่องจากความต้องการใช้งานพื้นที่สาธารณะในปัจจุบันนั้นสะท้อนให้เห็นความหลากหลายของการใช้งานทั้งการเป็นพื้นที่ทางอาหาร พื้นที่ทางสุขภาวะ พื้นที่กิจกรรม เป็นต้นซึ่งจะเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมิกซ์กลไกของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมกำหนดการใช้งานเพื่อให้พื้นที่นั้นๆรองรับการใช้งาน และเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ประโยชน์ที่ได้รับจากนโยบายการพัฒนาพื้นที่

1. เกิดระบบการบริหารจัดการ และการสร้างแรงจูงใจที่เป็นรูปธรรม และครอบคลุมซึ่งจะทำให้เกิดระบบ และแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะที่มีความหลากหลายได้อย่างครอบคลุม และหลากหลายประเภท สามารถกำหนดรูปแบบของกลไกภาษีที่สอดคล้องกับการใช้งานได้จริง

2. เกิดกลไก และวงจรการพัฒนาพื้นที่สาธารณะที่เป็นกระบวนการกลาง และเป็นแนวทางในการจัดการพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่ตั้งแต่กระบวนการคิด ออกแบบ การก่อสร้างไปจนถึงการดูแลรักษาให้เกิดความต่อเนื่อง ซึ่งจะรองรับทั้งความเร่งด่วน ความต้องการ และความจำเป็นต่อการใช้งานจริงบนพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่นอกเหนือจากการเป็นสวน เนื่องจากบทบาทของพื้นที่สาธารณะในปัจจุบันนี้ควรมีบทบาททั้งการสร้างเศรษฐกิจใหม่ การสร้างอาชีพ สร้างอาหาร รวมไปถึงการส่งเสริมสุขภาพะทั้งทางกาย และทางใจ
3. การเกิดกลไก และมาตรการจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่ เกิดความเท่าเทียมและยังเป็นการสร้างกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละช่วงของการพัฒนาพื้นที่จนถึงการดูแลรักษา และการบริหารจัดการ นอกจากนี้กลไกดังกล่าวยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างภาคีเครือข่ายการทำงานทั้งในระดับนโยบาย และระดับกลไกที่มีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

แนวทาง

1. จัดทำแผนด้านงบประมาณและกำหนดกลไกการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการกำหนดรูปแบบการใช้พื้นที่กับอัตราภาษีที่สอดคล้องกับกรอบเวลา และขนาดของพื้นที่ ที่เชื่อมโยงกับประเภทของพื้นที่สาธารณะในชุมชน รวมถึงการร่วมกันกำหนดมาตรการการจัดการแหล่งทุน การตั้งกองทุน แนวทางการระดมทุนจากทุกภาคส่วน หรือการพัฒนาตราสารการลงทุน รวมทั้งการจัดหารายได้ในรูปแบบอื่นๆที่จะเชื่อมโยงกับการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สาธารณะที่มีความยั่งยืน
2. การจัดทำแผนและกระบวนการสำรวจข้อมูลพื้นที่สาธารณะชุมชน ทั้งชุมชนแออัดและชุมชนลักษณะอื่น รวมถึงการจัดประเภทพื้นที่ การใช้ประโยชน์ ประกอบกับการออกแบบแนวทาง (guideline) เพื่อเป็นฐานข้อมูลของการพัฒนาพื้นที่สาธารณะรูปแบบต่างๆตามขนาด และประเภทที่ดิน โดยกำหนดให้กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นกลไกหลักในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ
3. จัดกระบวนการให้เกิดกลไกกลางที่เป็นรูปธรรมจากความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ เครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำ

แผนปฏิบัติการที่เชื่อมโยงแผนงาน โครงการของสำนักฯ หน่วยงาน ชุมชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะในชุมชน ทั้งชุมชนแออัด และชุมชนอื่นๆผ่านการจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และให้เริ่มดำเนินการคัดเลือกพื้นที่นำร่อง และดำเนินการพร้อมทั้งมีการติดตามผลการดำเนินงานของคณะทำงาน